

15 жовтня. Карпати

Кумові потрібна була людина. Без людини нічого не виходило. І він наважився.

Чекати довелося довго. Коли почулися нарешті голоси та сміх й попри розлогий кущ з яскраво-червоними ягодами глоду пройшли дві дівчинки, він навіть не ворухнувся. Такі люди були йому не потрібні.

Щонайменше годину на стежці нікого не було, аж поки знову не з'явився виразний запах, який Кум не сплутав би з жодним іншим, — запах людини, — і з-поміж дерев вийшла жінка. Човгала урозхит, з помітним зусиллям переносючи вагу тіла з ноги на ногу. Через кілька днів у неї народиться дитинча. Вона теж не годиться. Кум навіть не простежив за жінкою поглядом.

Нескінченно потягнулося нове очікування, але Кум умів чекати. Коли смуги холодного вечірнього туману закрили

не лише далекі пагорби та потемнілий ліс, а й близькі чагарники з деревами, залишивши самі верхівки, Кум нашорошив вуха, втягнув чутливими ніздрями вогке повітря. До чагарника стрімко наближався чоловік. Молодий, з пружними м'язами та запахом, який нагадав Кумові про Брата. Це було саме те, що треба. Кум нечутно обійшов куш, обережно ставлячи лапи слід у слід, рівним прямим ланцюжком, й зупинився біля самої стежки.

Юнак, побачивши перед собою щось темне — теля чи пса, — сповільнив енергійну ходу. Зупинився.

— Ти чий? Чого тут?.. — запитав він розгублено. Й заляк нерухомо, відчувши, як миттєво змокріла спина.

Перед ним стояв вовк.

Сутулий, гостровухий, з широколобою головою, облямованою «бакенбардами». Уважні очі золотисто-жовтого кольору, видовжена морда, плямиста шерсть кількох відтінків. Хлопчина судомно, коротко й шумно втягнув носом повітря. Звір ледь помітно ворухнув прямим хвостом — тримав його похило, ближче до землі. Усе своє сімнадцятирічне життя юнак прожив у гірському карпатському селі, але ніколи не зустрічав серед лісу живого сіроманця. Однак те, що перед ним зараз стояв вовк, впевнено заступивши стежку, він зрозумів одразу, всотавши поглядом усі особливості вигляду чужинця й запам'ятавши цю картину на все життя.

Від людини різко повіяло гарячою хвилею страху — й по тілу вовка пробігло тремтіння. Він теж боявся, але, на відміну від зненацька заскоченого хлопця, мав перевагу — готовність до зустрічі. Кум не зводив з юнака очей. Той, на щастя, не побіг, смикнувся, проте залишився стояти — ноги не слухалися. Кум теж ледве стримався, аби не дременути світ за очі.

Бовванами завмерли обоє на стежці, напружені, з однаково розширеними назустріч один одному зіницями очей.

Вовк мусив зробити свою справу, вибору він не мав. Слід було показати свої добрі наміри — і він привітався, дружньо ворухнувши хвостом. Але хлопчина не зрозумів. Немов варом,

його обдало хвилею гарячого жаху, і він уперше в житті зрозумів значення багатьох банальних словосполучень із втраченим первинним змістом. Волосся стало дибки. Мову відібрало. Слова звільнилися від нашарувань та похідних значень, набули свого первісного сенсу.

Тремтячою рукою хлопець витягнув мобілку, намацав кнопки — засвітилося табло, не показавши жодної рисочки зони. Вовка тієї ж миті відкинуло убік, далі від плями світла, загрозливої й небезпечної. Кум зник у густому тумані без звуку, мов привид.

Зони покриття тут немає — хлопець знав це, але ще раз перевірив. До першої хати, де є люди, ще з кілометр. А в тих, попри які він ішов, уже роками ніхто не мешкав. Долав відстань від сусіднього села навпростець, старою дорогою, вздовж темних закинутих хат. Із затягнутих павутиною вікон ніхто б не визирнув на його крик, гукай не гукай. Даремно було кликати на допомогу, та й з горла видерлося тільки слабке сичання. Озирнувся в пошуках гілляки, патики або каменя — й зустрівся поглядом з жовтими очима: вовк знову стояв перед ним на стежці.

І тут хлопець згадав. Його баба, яка знала безліч казок, колись говорила йому, маленькому: «Як зустрінеш у лісі вовка, скажи: ти вовк і я вовк. Тоді він тебе не рушить».

Побачив свою бабусю так чітко, ніби вона була поруч.

— Т-ти... — видихнув хлопець, — вовк... І я вовк.

Хижак повільно присів, виструнчився, немов зіп'явся на пуанти, — і, як у балеті, переступаючи дрібними кроками, посунувся боком на два-три метри. Постояв кілька секунд, повернувши голову і дивлячись на людину, знову відбіг, запрошуючи іти за ним. Паралізований страхом хлопець не розумів, що відбувається. Він змусив себе просунути ногу трохи вперед по стежці — сіроманець повернувся й повторив свій дивний танець: відбіг, постояв, відбіг, постояв. Вовк поводився не агресивно, але й не давав дороги. Щойно хлопець робив крок, підсвічуючи собі екраном мобілки, звір зникав зі стежки, щоб

через кілька секунд знову опинитися попереду. Наполегливо кликав кудись чи виконував дивний ритуал...

Усе відбувалося в повній тиші — людина, і звір, і ліс, і гори втратили голос.

Це тривало півгодини. Якби не годинник на екрані мобілки, могло б здатися — ціла вічність. Хлопець уже зрозумів, що хижак не заподіє йому шкоди, але в думках пульсувало одне: аби ці тортури якнайшвидше закінчилися і він спустився до села, до своїх.

Нарешті Кум припинив метушню й пропустив хлопця вперед, спостерігаючи, як той повільно спускається, задкуючи й намагаючись не повертатися до хижака спиною.

Вовк відвернувся. Він втратив цікавість до того, хто виявився полохливим і нездогадливим. Кілька секунд стояв, опустивши морду, коли раптом нашорошив вуха, прислухаючись до чогось, нечутного для людського вуха. Кілька стрибків — і звір зник у тумані.

Жіноча половина

Початок жовтня. Санкт-Петербург

Якби хто запитав: «З якого дива ти купила квиток на потяг «Санкт-Петербург — Львів»? Годину ж тому нікуди не збиралась!» — один з варіантів відповіді міг би звучати так: «Тому що в сумці співала мобілка, а я не змогла її знайти».

Голос улюбленого Джо Коккера у цю хвилину дратував, виводив із себе — ніяк не могла розшукати джерело цього співу в нутрощах місткої торбинки! Хіба можна знайти щось у тому безладі, серед записників, квитанцій, ключів (а ось і ключ від гаража!.. не забула його на роботі, виявляється), паперових носовичків, помад, грошей, авторучок, пластикових карток, парфумів (як тут опинилися одразу два флакончики?), візитівок, туші для вій, флешок, розірваної пачки жуйок (розсипала, мантелєпа!), нерозкритої упаковки колготок... Хай йому грець, отому необхідному мотлоху!

Уже й без того була накручена до нестями: гаратнула зранку добру половину невідкладних справ з довжелезного списку, задоволено помічаючи «галочками» — зроблено! Хоча довелося переробити ще й купу зайвого, того, що забирає сили та поглинає час, залишаючи по собі не спокійне задоволення, а дратівливе виснаження.

І от я вела авто, однією рукою копирсаючись у своїй просторій, з кількома внутрішніми кишнями «біркін», а мобілка все не вгамовувалася. Так поспішала, сідаючи в авто, що поставила сумку на пасажирське сидіння, забувши виїняти мобілку та встромити у підставку для телефону. І тепер, втрачаючи витримку, була готова якнайдалі жбурнути свою сумку — дорогу забавку для енергійних бізнес-леді (ненав'язливе уточнення для моїх понтових замовниць, які все одно не тямлять як слід у дорогих аксесуарах). Насправді ж — доступну й зручну торбу, куплену за триста зелених через Інтернет-аукціон.

Тільки-но мобілка замовкла, я її знайшла. А тоді виявилось, судячи з номера телефону, що дзвонило одне цілеспрямоване дїставало, для якого я була потрібною людиною, а він мені — п'ятим колесом до воза. І той впертох мене таки дістане — не мине й кількох хвилин — своїм черговим дзвінком. А я і без його втручань уже нічого не встигала. Попереджені про катастрофічне спізнення, мене ще чекали на бізнес-ланчі. Але можна було вже викреслювати цей пункт як наразі невиконаний і вирішити питання згодом, по телефону. Натомість ще існував шанс вчасно приїхати на наступну, справді важливу зустріч. Однак уже встрягла в дорожню пробку, з відчаєм розуміючи, що це надовго. Знову повний цейтнот. І знову не маю часу навіть на те, аби зробити найнеобхідніше.

А що для мене найнеобхідніше?

Зараз? Навести лад у торбинці. Зайве викинути, потрібне залишити — щоб на душі стало легше. Бо далі так жити не можна.

Оп-па, зрушили з місця. Давайце, хлопці й дівчата, давайце! Хутчіш, хутчіш! Погнали. Біжи, Лоло, біжи! Загнаних коней

пристрілюють, чи не так? Пофігіст-кіномеханік не помітив, як запустив кіноплівку в пришвидшеному режимі, а сам пішов пити каву. Або щось міцніше. Я ж спостерігаю за прискореним миготінням кадрів і вже нічого не розумію, але й погляду відвести не можу.

Ця хвилина пошуків мобілки вирішила все. Інстинкт самозбереження підказав мені: «Стоп! Досить ганяти. Це не життя — це якісь перегони на виживання. Ти не витримаєш. Стоп».

І я розвернула машину в напрямку залізничних кас.

От чому купила квиток на потяг «Санкт-Петербург — Львів».

Або ще такий варіант відповіді — теж чесний і відвертий: через Олега. Свята правда, через нього. Не можу більше залишатися поруч. Опинилась на роздоріжжі: направо підеш — коня втрадиш, наліво підеш — сама згинеш. Куди мені? Хочу додому, у Львів.

— ...Я їду, — сказала, діставшись до нього ввечері.

«До нього», бо у нас «гостьовий» шлюб. Ми не живемо під одним дахом — ми зустрічаємося. Зараз так модно. Хоча спочатку нашою була спільна кімната в помешканні його батьків. Коли я почала добре заробляти, запропонувала чоловікові купити власну квартиру. Він ідеї не підтримав, може, тому, що сам заробляв ледь-ледь, а може, не хотів іти від мами. Я переїхала — він залишився. Тепер зустрічаємось у мене, переважно в суботи-неділі.

Кілька знайомих теж так облаштували своє життя. Дружина одного з моїх замовників живе з дітьми-дошкільнятами в заміському будинку. Чоловік, щоб не витратити час та бензин на далеку дорогу, повертається щовечора в однокімнатну хостяцьку квартиру в центрі міста. Наприкінці робочого тижня приїжджає до сім'ї як дорогий гість, з подарунками та повними торбами смаколиків. Каже, йому так зручно. Не знаю, чи його дружина такої ж думки.

Мені теж зручно. Майже не готую, і у мене завжди чисто. Чоловік доглянутий — мама дбає про його випрасувані сорочки,

зібрані по парах шкарпетки, капці на порозі, свіжу пресу в газетниці в туалеті.

— ...Я їду, — сказала йому.

Він навіть не ворухнувся. Сидів, утопившись у м'якому глибокому фотелі, з пультом у руці, з порожньою склянкою біля ніг, не відводячи каламутного погляду від телеекрана. Спав з розплющеними очима, чи що?..

Показували виступ відомого гумориста: бездарний клоун сипав банальностями й робив багатозначні паузи — глядачі в залі вмирали від сміху.

— Цікаво?

Нульова реакція.

— Був у майстерні?

Скляні порожні очі та глуха мовчанка. Він не вдає, справді не чує. Так само не чує і не бачить того, що відбувається на екрані телевізора.

Чого до хлопа вчепилась? Навіть якщо й був, навіть якщо й брався за пензлі та фарби — що з того? Довше години не працював. Робота над черговим шедевром у мого чоловіка просувається як мокре горить.

— ...Кутасов приводив одного папіка, — озвався Олег, ледве повертаючи язиком, — усе ж таки чує! — і той сказав...

Глянув на мене, спробував сконцентрувати погляд на моєму обличчі.

— ...що готовий заплатити за мою картину... п'ятсот доларів! — У його голосі бриніла неприхована гордість за себе. — А я йому сказав: на цю роботу черга стоїть! — Олег голосно гикнув й додав: — Десять покупців! Ви — одинадцятий.

— Доведеться бідолазі довгенько чекати...

Олег кинув у мій бік недобрий погляд, потягнувся за пляшкою на підлозі.

— Додай нуль до своєї ціни, — не втрималась я, — і у тебе на цю картину залишиться один покупець. Усе в житті коштує рівно стільки, скільки люди готові за це заплатити. А ще краще — не пий, тоді й працюватимеш швидше...

— Супер-пупер-майстер з продажів! Ги-ги-ги... Рівних тут тобі немає! — корок вискочив з Олегових рук на підлогу, останнє моє зауваження він пропустив повз вуха. — Ти а-ас у цій справі у на-ас...

І ці слова, і вираз його обличчя, і те, що я чомусь вперто намагалася викликати чоловіка на розмову (хотіла ще раз переконатися, що прийняла правильне рішення?), — усе зараз було жалюгідним.

Він наповнив склянку, хлопнувши вином на білий вовняний килим. На обличчі читалася відраза.

Очі в Олега червоні й випуклі, ніби в окуня. Він у такі хвилини робився копією своєї мами, яка час від часу дивилася на мене таким самим риб'ячим поглядом.

Учора ввечері у розпал відкриття нової експозиції в моїй галереї він мав такий самий погляд. Численні гості спілкувалися групами, тримаючи в руках тарілки та келихи, коли раптом пролунало вимогливе... «Ану йди сюди!» Олег кликав офіціанта, який обносив шампанське на іншій половині зали.

«Гей, я до кого звертаюся?!» Й без того вже червоне обличчя мого чоловіка вкрилось хмільними плямами. Гості не могли збагнути, чого це він розлютився. Натомість я знала: зараз йому здавалося, що його хочуть принизити привселюдно відсутністю уваги. І хто?! Обслуговуючий персонал! А він цього терпіти не збирався. На нього почали озиратися. Хлопчик-офіціант теж повернув голову до епіцентру скандалу. І зрозумів, що те викличне «Позакладало, чи що?!» стосувалося саме його, а не когось іншого. Обличчя юнака спалахнуло, мов у підлітка.

Одні старанно вдавали, що не звертають уваги на шум, інші повитягували шиї, намагаючись не пропустити жодної деталі інциденту. Тримаючи на обличчі гідну, як мені здавалося, усмішку, й припускаючи, що збоку вона виглядає досить безпорадно, я просувалась до Олега. З іншого боку в тому ж напрямку поквапом наближався заскочений хлопчик-офіціант.

Я готова була крізь землю провалитися.